

Pestpreventie

2015-2016

STAPPENPLAN **Pestpreventie** **voor de leerling**

Middels de methode STOP – LOOP – PRAAT

Stap 1: **STOP** Als iemand vervelend doet tegen jou of iemand anders: zeg duidelijk stop. Dit doe je met een duidelijk handsignaal en een duidelijke stem.

Stap 2: **LOOP** Soms stopt het vervelende gedrag niet, ook als je stop hebt gezegd. Als dit gebeurt 'loop weg'! Doe dit op een rustige manier.

Stap 3: **PRAAT** Zelfs als je wegloopt, stopt ongewenst gedrag soms niet: ga dan naar een volwassene; **Hulp halen!**

STAPPENPLAN Pestpreventie voor de leerkracht

Middels de methode STOP – LOOP – PRAAT Routine voor teamlid bij melding door een leerling van ongewenst (pest)gedrag;

Stap 1: **Bekrachtig** de leerling voor het melden van het probleemgedrag.

Stap 2: **Vraag** wie, waar en wanneer.

Stap 3: Zorg voor de veiligheid van de leerling

- Gaat het pesten nog steeds door?
- Loopt de leerling die dit meldt, een risico?
- Bang voor wraak?
- Wat heeft de leerling nodig om zich veilig te voelen?
- Hoe ernstig is de situatie?

Stap 4: **Vraag** ‘Heb je tegen de leerling “stop” gezegd?’ (zo ja, complimenteer)

Stap 5: **Vraag** ‘Ben je weggelopen van het probleemgedrag?’ (zo ja, complimenteer)

Middels de methode STOP – LOOP – PRAAT Actie na melding van ongewenst (pest) gedrag: gesprek met dader(s)

Stap 1: **Bekrachtig** eerst de leerling dat hij bereid is om erover te praten

Stap 2: **Vraag** ‘Heeft tegen jou gezegd dat je moest stoppen?’

Zo ja: ‘Hoe heb je daarop gereageerd?’

- a. Doorgegaan → oefen ‘leer reageren’.
- b. Gestopt → compliment

Zo nee: oefen met de hele klas (incl. melder) de routines.

Stap 3: **Vraag** ‘Liep weg?’

Zo ja: ‘Hoe heb je daarop gereageerd?’

- c. Doorgegaan → oefen ‘No big deal’.
- d. Niet gereageerd → compliment

Zo nee: oefen met de hele klas de driestappenreactie.

Oefen de driestappenreactie STOP-LOOP-PRAAT en wijze van reageren.
Eerst met de hele klas en later met klein groepje betrokkenen.

Hoe vaak dit geoefend moet worden, hangt af van de ernst en de frequentie van het probleemgedrag.

STAPPENPLAN pestpreventie voor de ouders

Stap 1: Als uw kind u vertelt dat het wordt gepest, neem uw kind dan serieus.

Stap 2: Vraag of uw kind het eerst geprobeerd heeft zelf of samen op te lossen. We hanteren op school de volgende stappen, hierin krijgen de leerlingen ook lessen in goed gedrag:

1. **STOP** Als iemand vervelend doet tegen jou of iemand anders: zeg duidelijk stop. Dit doe je met een duidelijk handsignaal en een duidelijke stem.
2. **LOOP** Soms stopt het vervelende gedrag niet, ook als je stop hebt gezegd. Als dit gebeurt 'loop weg'! Doe dit op een rustige manier.
3. **PRAAT** Zelfs als je wegloopt, stopt ongewenst gedrag soms niet: ga dan naar een volwassene; **Hulp halen!**

Als uw kind deze stappen niet toepast, dan geeft u aan dat hij/zij dat eerst moet proberen.

Stap 3: Op het moment dat uw kind er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) neemt u contact op met de leerkracht.

Stap 4: Als door u wordt gesignaleerd, dat een leerling wordt gepest, kan de leerkracht de volgende stappen ondernemen.

- De gedragsles STOP-LOOP-PRAAT wordt opnieuw door de leerkracht gegeven.
- De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
- Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest.
- Bij pestgedrag worden de ouders (van pester en gepeste) op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.
- Indien noodzakelijk worden ook de intern begeleider en/of de directeur hierbij ingeschakeld.
- De groep wordt meegenomen in deze aanpak omdat het nooit een probleem is van een leerling.

Digitaal pesten;

Ouders moeten alert zijn op pesterijen die thuis plaats vinden via internet of de telefoon. Ouders en leerkrachten moeten kinderen wijzen op de eventuele gevaren van o.a. Whats app en Facebook. Het is belangrijk dat u als ouder weet wat uw zoon/dochter met de computer doet.

Als het pesten net begint, is het moeilijk signalen te herkennen, maar als het structureel is, zie je dat een kind verandert.

Het kind kan de volgende kenmerken gaan vertonen:

- de vrolijkheid verdwijnt
- gauw kwaad worden
- agressief gaan doen
- gaan schelden en/of schoppen

- de clown uit gaan hangen om er bij te horen

Heeft u het idee dat uw kind gepest wordt via internet of telefoon pak het dan serieus aan en laat het kind praten

- geef steun
- zoek samen naar een oplossing
- licht samen met uw kind de school in
- loop samen de adressenlijst door en blokkeer afzender mail of MSN 'er
- bewaar apps en evt. mailtjes als bewijs
- reageer niet op haat-apps
- als er iets vervelends gebeurt in de app, ga dan weg

Preventieve maatregelen om pestgedrag te voorkomen

- Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.
- We geven lessen goed gedrag kun je leren (PBS).
- We geven binnen de school gedragslessen over STOP-LOOP-PRAAT, dit hoort binnen PBS.
- Aan het begin van elk schooljaar wordt er extra aandacht besteed aan de regels en aan de richtlijn pestpreventie.
- Op school stellen we regelmatig een onderwerp in de kring aan de orde: lessen sociaal emotionele ontwikkeling.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten en de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten, ouders en leerlingen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- We werken in de klassen met coöperatieve werkvormen waarbij kinderen moeten samenwerken.
- We volgen de kinderen op sociaal emotioneel gebied met het signaleringssysteem Zien!. In de klas wordt gewerkt met PBS lessen waarin sociaal emotionele thema's besproken worden.
- Bovenschools is er een algemene richtlijn vastgesteld met daarbij een verwijzing naar WMK 7 en een meldingsformulier.

Deze richtlijn pestpreventie heeft als doel;

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Deze richtlijn pestpreventie is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Pestpreventie vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - Het voorkomen van pestgedrag.
 - Het tijdig signaleren van pestgedrag.
 - Het remediëren van pestgedrag.
 - De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren.

Pesten op school;

Definitie van pesten; Bij pesten gaat het om systematisch en langdurig proces, het is niet na één keer afgelopen. Het gaat om agressief gedrag gericht op een ander, negatieve handelingen, mishandeling of intimidatie. Het gaat er ten slotte om dat de macht ongelijk verdeeld is, dit in tegenstelling tot plagen.

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken.

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten zich voordoet, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, is de inschakeling van een vertrouwenspersoon (de maatschappelijk werker) nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Er is een vertrouwenspersoon aangesteld (zie schoolgids) en de klachtenregeling staat ook in de schoolgids vermeld.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

Olweus (1993) spreekt over primaire en secundaire signalen. Primaire signalen zijn direct en duidelijk verbonden met pestproblemen. Secundaire signalen duiden vaak op een peestsituatie, maar het verband is niet zo duidelijk.

Slachtoffer: primaire signalen

- Ze worden (herhaaldelijk) op een gemene manier geplaagd, uitgescholden (ze kunnen ook een scheldnaam hebben), bespot, gekleineerd, belachelijk gemaakt, vernederd, bedreigd, gecommandeerd, overheerst of onderworpen.
- Klasgenoten steken de draak met hen en lachen hen op een spottende en onvriendelijke manier uit.
- Ze worden lastig gevallen, weggeduwd, gestoten, gestompt, geslagen, geschopt en ze zijn niet in staat zichzelf adequaat te verdedigen.
- Ze zijn betrokken bij 'twisten' of 'ruzies', waarin ze zich totaal niet kunnen verdedigen en waaruit ze soms huilend proberen te ontsnappen.
- Hun boeken, geld of andere eigendommen worden beschadigd of slingeren rond.
- Ze hebben blauwe plekken, verwondingen, sneeën, schrammen of gescheurde kleding, die ze niet op een normale manier opgelopen kunnen hebben en ze hebben enkele kenmerken zoals die onder algemene kenmerken genoemd staan.

Slachtoffer: secundaire signalen

- Ze zijn (vaak) alleen en ze worden uitgesloten door de klas tijdens pauzes. Ze lijken geen enkele goede vriend in de klas te hebben.
- Ze worden als één van de laatste gekozen bij het samenstellen van een team.
- Ze proberen in de pauze dicht bij de leerkracht of andere volwassenen te blijven.
- Ze vinden het erg moeilijk hardop te praten in de klas en maken een angstige en onzekere indruk.
- Ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit.
- Ze tonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

Signalen en kenmerken van pesters

Op school kenmerken de pestkoppen zich als volgt:

Ze plagen herhaaldelijk op een gemene manier, spotten, intimideren, bedreigen, schelden, kleineren, maken een ander belachelijk, vernederen, duwen, stoten, slaan, stompen, maken de eigendommen van andere leerlingen stuk. Ze kunnen dit gedrag ten opzichte van veel leerlingen vertonen, maar zoeken vooral de zwakkere en hulpeloze leerlingen als mikpunt. Veel pestkoppen zorgen ervoor dat hun meelopers het vuile werk doen terwijl ze zelf op de achtergrond blijven.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

De regels op de TALENTENSCHOOL obs Pieter van Thuyt zijn:

Een fijne schooltijd begint bij jezelf;

Veiligheid:

- Ik ben beleefd en aardig.
- Ik houd mijn handen en voeten bij mezelf.
- Ik help de ander als dat gevraagd wordt.

Verantwoordelijkheid:

- Ik ben eerlijk.
- Ik houd me aan de regels.
- Ik luister naar de leerkracht.

Zelfstandigheid:

- Ik gebruik mijn talenten.
- Ik ben zelfstandig.
- Ik let op mezelf.

Groepsregels

Een prettige sfeer in de klas begint bij jezelf;

....als je in de kring zit luister je naar elkaar.

....als ieder aan het werk is, stoor je niet.

....als je in een groepje werkt, is goed samenwerken belangrijk.

In onze groep respecteren we elkaar en wij doen dit door;

- Fatsoenlijk en verzorgd taalgebruik.
- We noemen elkaar bij de voornaam
- Elkaar niet te kwetsen, te kleineren, of pijn te doen.
- We zijn voorzichtig met andermans spullen.
- Zorg te dragen voor elkaar:
 - Wij komen op voor wie gepest wordt.
 - Wij komen op voor wie niet goed meekan.
 - Wij komen op voor wie ziek is.
- Iedereen hoort er bij!
- Iedereen is welkom! We accepteren elkaar zoals we zijn.
- Goed te luisteren naar de mening van anderen.

In onze groep draagt iedereen zijn/ haar steentje bij;

- Wij ruimen samen onze klas op.
- Iedereen doet op zijn / haar manier mee met het kringgesprek.
- Wij komen op voor onze eigen mening.
- Bij elke klus helpen wij elkaar een handje.

Wij maken samen graag plezier maar nooit ten koste van een ander.

Ruzies of meningsverschillen worden uitgepraat en niet uitgevochten.

We lopen rustig in school en storen een ander niet.

Pleinregels

....we spelen alleen waar het mag.

....we laten de natuur met rust.

...we houden het plein netjes.

Welke strafmaatregelen nemen wij?

Bij aanhoudend pesten, overleg met de intern begeleider, de ouders en/of externe deskundigen. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de school maatschappelijk werker of de schoolarts van de GGD.

De leerkracht neemt duidelijk stelling.

De straf is opgebouwd in 5 fases.

De 5 fases worden doorlopen afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en er geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag.

Fase 1:

- Eén of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis zijn vertrokken.
- Een schriftelijke opdracht, zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn/haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen; de naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een bepaalde periode) in een kort gesprek aan de orde.

fase 2:

- Er volgt een gesprek met de ouder(s) als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in ParnasSys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag dient deskundige hulp te worden ingeschakeld zoals schoolmaatschappelijk werk, schoolarts, leerplichtambtenaar,.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de eigen school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school kan tot de mogelijkheden behoren.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (zie procedure schorsing en verwijderen in de schoolgids).

Hoe begeleiden we.....

1. de gepeste leerling:

- We tonen medeleven en luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- We gaan na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- We laten de leerling inzien dat je soms ook op een andere manier kunt reageren.
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil.
- We benadrukken de sterke kanten van het kind.
- We stimuleren het dat de leerling zich anders/beter opstelt.
- We praten met de ouders van het kind (en de ouders van de pester).
- We plaatsen het kind niet in een uitzonderingspositie door het over te beschermen.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

2. de pester:

- We praten met de pester en we zoeken naar de reden van het pesten.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.
- We laten excuses aanbieden.
- We spreken bij herhaling de pester er weer op aan.

3. de grote groep:

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep want pesten is een probleem van de hele groep. Met de groep gaan we werken aan groepsdynamiek en zorgen we voor een schoolbrede aanpak.
- Kinderen volgen in groep 6 een training Rots en Water,
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor de gepeste leerling.
- We bespreken met de leerlingen dat “meedoen” met de pester meestal kan leiden tot verergering van het probleem.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

4. nazorg

- Op het moment dat het pesten is gestopt, is het belangrijk om nog regelmatig **terloops** te verifiëren of alles nog steeds naar wens is. Dat geldt voor de pester, de gepeste en voor de groep.

Adviezen aan.....

1. de ouders van de gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Pesten kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Stimuleer uw kind om naar de leerkracht te gaan.

2. de ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.

3. de ouders van alle kinderen:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Houdt rekening met de gevoelens van de ouders van zowel het gepeste kind als ook de gevoelens van de pester.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Meer informatie is te vinden op:

- www.pestweb.nl tips voor kinderen, ouders en leerkrachten, telefonische hulplijn voor kinderen.
- www.ppsi.nl (geeft informatie over contactpersonen en vertrouwenspersonen in het onderwijs, en de rol van de vertrouwensinspectie)